

Stenogrammid

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 07.02.2018, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Piiri väljaehitamise hind

2. 13:09 Tasuta õigusabi ja härra Fjodorov

3. 13:16 Justiitsministeeriumi lepingud

4. 13:22 Põllumajandustootjatele ikalduskahjude hüvitamisest

5. 13:29 Erakondade rahastamine

6. 13:36 Eesti Vabariigi maksumaksja raha suunamine Keskerakonnale sobivasse uudisruumi

7. 13:43 Õiguskaitse osutamine

8. 13:52 KOV-ide järelevalve Justiitsministeeriumis

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Infotunniks registreeris end kohale 38 Riigikogu liiget. Valitsuse liikmed peaminister Jüri Ratas, justiitsminister Urmas Reinsalu ja välisminister Sven Mikser, tere päevast! Annan võimaluse ühe täiendava küsimuse esitamiseks, kuna sooviavaldajaid oli eile nii palju.

1. 13:01 Piiri väljaehitamise hind

13:01 Esimees Eiki Nestor

Esimene vastaja on peaminister Jüri Ratas ja esimene küsija Martin Helme. Palun!

13:01 Martin Helme

Aitäh, lugupeetud spiiker! Lugupeetud peaminister! Meieni on jõudnud uudiseid sellest, kuidas Eesti idapiiri väljaehitamise hind on kasvanud müstiliselt suureks. Mu esimene küsimus on selle kohta, mis on selle n-ö suurenenud summa puhul peamised kuluread. Mis need olla võivad, kas raadamine, teede ehitamine või on seal mingi aia ehitamine või tehnoloogia? Kas te saaksite meile rääkida kõige peamistest kuluridadest?

13:01 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Väga austatud Riigikogu liikmed! Hea küsija, tänan selle küsimuse eest siin auväärses infotunnis! Kindlasti on see väga õigustatud küsimus. Ma arvan, et see info, mis tuli Eesti avalikkusele, aga ka Riigikogu ja valitsuse liikmetele, oli ootamatu, sest 2015. aasta veebruarist, täpsemalt 26. veebruarist oli teada, et arvestuslik summa on 79 miljonit eurot. Hoolimata sellest teabest, et projekteerimisandmete põhjal läheb piiri ehitamine 2,5–3 korda kallimaks, ei tähenda see kindlasti seda, et idapiiri ehitamine seiskub, katkeb. Seda ei juhtu. Ma ei arva kindlasti, et peaks juhtuma jälle midagi drastilist, nii nagu juhtusid rasked sündmused 2014. aasta septembris, enne kui me läheme piiriehitusega edasi. Ma pean igal juhul õigeks, et sellega tuleb edasi minna. Vastates teie küsimusele, ütlen niipalju, et piiri kogupikkus on 338 kilomeetrit, maismaapiir 135, järvepiir 126 ja jõepiir 76

kilomeetrit. Praeguste andmete põhjal võib öelda väga jämedalt, et kallimaks läheks eeskätt maismaapiiri rajamine, mis oli ka kõige pikema kilometraažiga, 135. Vahe nendes hinnangutes, mis olid veebruaris 2015 ja praegu, on *circa* 100 miljonit. Jõepiiriks oli algselt plaanitud 11 miljonit eurot, aga tegelik vajadus on 25 miljonit, nii et see on *circa* 14 miljonit kallinenud. Veel tuleb öelda seda, et tegemist on projekteerimisetaapiga. Kui tulevad hanked peale, siis võib hind omakorda muutuda.

13:03 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, täpsustav küsimus, palun!

13:03 Martin Helme

Aitäh! Jaa, kahtlemata, me oleme kõik seda meelt, et piir peab olema välja ehitatud. Pigem on küsimus selles, kuidas me saame 27. iseseisvusaastal ikka veel elada niimoodi, et piiri ei ole. Tegelikult me räägime praeguses olukorras küll kontrolljoonest. Aga ikkagi, te ei jõudnud numbriteni. Mis tööliigid seal siis kõige kallimaks lähevad? Kas teede rajamine, aia rajamine või elektroonika sinna peale panemine? Me kõik saame aru, et vahel võib arvestuslik maksumus ehituse käigus muutuda, ja tavaliselt suuremaks. Aga see suurusjärg, mille võrra see praegu muutus, on müstiline. Kui me küsiksime kõige lihtsamatelt ehitus- või tee-ettevõtetelt, mis nende tavapärased hinnad on, siis piiriehituse hind on ulmeline võrreldes tavapäraste töödega. Mis need põhilised kululiigid on?

13:04 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma olen täiesti päri sellega, mis te ütlesite oma küsimuse sissejuhatuses – see, et meil ei ole korralikku piiri, on loomulikult häbiväärne. Ja nagu ma esimesele küsimusele vastates ütlesin, ei peaks olema nii, et juhtub midagi drastilist, enne kui me üldse alustame piiri väljaehitamist. Konkreetselt, niipalju, kui minul praegu infot on, läks kallimaks, nagu ma ütlesin, peamiselt maismaa- ja jõepiiri ehitus. Kallines ka näiteks taristu, juurde on vaja *circa* 40 miljonit eurot. Tehnilise seire- ja valvesüsteemi jaoks kulub veel 37 miljonit, madallennu valvamisele on juurde vaja *circa* 15–20 miljonit eurot. On tõstatatud ka küsimus, et juurdepääsuteid on planeeritud liiga vähe ja neid on vaja rohkem, mitukümmend korda rohkem. See on läinud kallimaks. Ma uurisin seda ja sain teada, et kui kabinet tegi 2015. aasta 26. veebruaril esialgse otsuse, siis oli hinnakalkulatsiooni tegemiseks aega vaevalt poolteist kuud. Tuleb tunnistada, et talvisel ajal ei olnud ka hästi kursis Eesti piiri, ütleme, looduskoosluse ega selle maapinnaga, mis seal on. Praegu võib julgesti välja öelda, et tegemist on väga tugevalt soise alaga, mis on tõstnud piiri väljaehitamise hinda ja tõstatanud ka näiteks vihmavee ärajuhtimise küsimuse. Ma arvan, et 2015. aasta veebruaris tehti otsus kiirustades.

13:06 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, täpsustav küsimus, palun!

13:06 Andres Herkel

Härra esimees! Austatud peaminister! See, et tegemist on soise alaga, ei saa nüüd küll olla uudis. Need numbrite erinevused on ikkagi niivõrd suured. Aga mõned nädalad enne seda, kui tuli avalikuks see, et piiri väljaehitamine läheb tohutult palju kallimaks, oli üks uudis, et on kavas välja osta ka täiendav piiririba 10 meetri ulatuses ehk seda laiendada. See oli seda kummalisem, et üks omanikelt väljaostmise protsess, mis ei olnud üldse lihtne, oli just lõppenud ja kogu see asi juba läbitud. Siis selgus, et midagi on valesti arvestatud, tuleb veel 10 meetrit välja osta ja kogu protsessi peab uuesti alustama. Millega te seletate niisugust valesti planeerimist nii rahalises kui ka ruumilises mõttes?

13:07 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ka mina võiksin ju hüüatada, nagu teiegi põhimõtteliselt oma küsimuses, et tule, taevas, appi, kuidas siis ei olnud teada, et see *circa* 135 kilomeetrit, mis on maismaapiiriala, on enamasti soine. Aga näete, ilmselt siis 26. veebruaril 2015 seda infot ei olnud. Tuleb öelda, et sellekohast teavet ei olnud või siis ei osatud seda toona õigest kohast küsida. Jah, tean ka seda, et piiri väljaehitamise projekteerimise raames – arvestades looduslikku osa ja ka piiri käänulisust – on PPA öelnud välja, et piiriala on vaja laiendada 10 meetrit ja see eeldab kindlasti väga paljude maaküsimuste lahendamist. Nagu ma ütlesin, *circa* 100 miljonit kallineb maismaapiiri väljaehitamine, selle hulgas on praegusel hinnangul umbes 7–8

miljonit eurot ette nähtud maismaa- või maaküsimuste lahendamiseks. Nii et see kõik on tulnud projekteerimise käigus ja selle kolme aasta tarkusega, kui riik on a) valmistanud ette piiri täielikku väljaehitamist; b) teinud testalad, kus on riik piiri välja ehitanud selliselt, nagu ta peaks tulevikus kogu ulatuses toimima. On öeldud, et 10 meetrit või mõni meeter veel peale tuleb piiriala laiendada. Loomulikult, see tähendab lisakulutusi. Ma ei ruttaks küll ütlema, et PPA on teinud mingisuguseid valesid arvutusi. Teha poolteise kuuga talvisel ajal täielik hinnang, kui palju läheb maksma kogu piiriehitus, ja tuua see valitsuse tasandile, kes peab selle põhjal tegema otsuse – mulle tundub, et see käis natuke kiirustades.

13:09 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:09 Tasuta õigusabi ja härra Fjodorov

13:09 Esimees Eiki Nestor

Artur Talviku küsimus justiitsminister Urmas Reinsalule. Artur Talvik, palun!

13:09 Artur Talvik

Aitäh, esimees! Hea minister! Üle-eelmisel nädalal oli siin just teie umbusaldamise avaldus. Vabaerakond nimetas seda teatud mõttes elutööpreemiaks. Ei läinud aga veel päevagi mööda, kui tuli välja järjekordne jama, kui nii võib öelda, tasuta õigusabi küsimuses. Kuidas justiitsministril ikkagi niimoodi juhtub, et ebaõnnestumised on järjest reas?

13:10 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Eelmisel aastal jõustus seadusmuudatus, mis näeb ette tasuta õigusnõustamise toetuse maksmise alused. Justiitsministeerium on selle üldise õigusnõustamise projekti korraldaja. Selle projekti raames on 2017. aastal saanud õigusabi 5179 Eestis elavat isikut, kokku 8000 tundi. Inimestel on võimalik õigusabi saada juristiga isiklikult kohtudes üle Eesti – Tallinnas, Tartus, Narvas, Pärnus, Rakvere kohtu ruumides, Jõgeval, Kuressaares, Paines, Valgas, Jõhvis, Haapsalus, Kärdlas, Põlvas, Viljandi kohtu ruumides ja Võru kohtu ruumides. Peale selle osutatakse abi interneti teel, sellisel juhul on päringutele vastamiseks aega viis päeva. Ka telefonitsi saab küsida infot, siis suunatakse edasi asutustesse, kes peaksid õigusprobleeme lahendama. Justiitsministeerium jälgis selle projekti puhul väga selgelt kõiki objektiivseid seadusest tulenevaid nõudeid. Konkursil osaleja, kes ei võitnud, vaidlustas selle kohtus. Meil on olemas ka kohtulahend, mis tõendab, et konkurss korraldati õiguspäraselt. Justiitsministeerium maksab konkursi võitnud juristibüroole tagasiulatuvalt, st mitte ettemaksuna, ja teeb ka pistelisi päringuid, muu hulgas õigusabi kvaliteedi ja inimeste rahulolu kohta. Rahuloluindeks on ligi 90%.

13:12 Esimees Eiki Nestor

Artur Talvik, palun!

13:12 Artur Talvik

See oli nüüd kena ülevaade, aga hämmastust tekitab ikkagi üks juhtum või üks õigusabiandja – firma, kelle omanik kuulub IRL-i ridadesse ning on teada-tuntud n-ö pankrotimeister, kes vaidlustab kohtus, ma ei tea, kõikvõimalikke asju, kuigi pole kunagi varem õigusabi osutamisega tegelenud. Kuidas te sellise konkursivõitja tegevust õigustate või kuidas te põhjendate, miks selline tegelane seal tasuta õigusabi annab?

13:13 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Konkursi võitjaks tunnistati konkreetset kaks õigusbürood väga konkreetsete kriteeriumide järgi – õigusnõustamise tunnitasu määr, telefoni teel juhendamise toetuse suurus, veebilehtede haldamise toetuse suurus, kohtumisega õigusnõustamise tundide koguarv ja korraldatava õigusnõustamise teavitustöö ulatus. Võitjaks osutunud ühendpakkumise tegid kaks õigusbürood, kellest üks oli

tegutsenud ja registreeritud üle kümne aasta. Kui küsimus puudutab seda, mis on ühe pakkuja osaniku taust, siis olid tõepoolest konkreetset formaalsed nõuded, millele konkursi võitja bürood vastasid. Uuriti ka seda, kas büroode suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus või on muud piirangud. Tingimus oli, et tööl peavad olema kvalifitseeritud juristid, piisava kogemusega. Enne lepingu sõlmimist võeti nendega ühendust, saamaks kinnitust, et isikute ring on olemas. Konkreetne osanik ise vahetult õigusnõustamisega ei tegele. Mis puudutab tema tausta, siis on kahtlemata kahetsusväärne, kui isiku ümber on niisugune vaidlus. Aga tõsiasi on see, et minu päringu peale, kas tsiviilkohus on tema suhtes kohaldanud majandustegevuse piiranguid ja kas on käimas või lõppenud kriminaalmenetlusi, tuli vastus eitav.

13:14 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:14 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Praegune valitsus paistab väga selgelt silma omade soosimisega. See, mida te praegu kommenteerisite, on üsna kahetsusväärne. Mis maine jääb riigist, kui riigi üks partneritest on selgelt seotud mingite maksuvusserduste ja -vaidlustega, mitte läbipaistva äri ajamisega? Kas vastab tõele see, mis ajakirjandusest läbi jooksis, et neil ei ole piisavalt lepingulisi juriste, partneritena, ning nende makstavad tööjõumaksud on nii läbematult väikesed, et see ei anna alust arvata, nagu oleks tegemist ausa, selge ja läbipaistva äriga?

13:15 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Juristitab.ee kodulehelt saab vaadata, et kokku osutab õigusabi 23 eksperti. Need kaks peamist juristibürood, kes selle hanke võitsid, on kaasanud eri piirkondadest ka teisi büroosid tasuta õigusnõu pakkuma. Selge on see, et osa inimesi teeb seda tööd muude tegevuste kõrvalt, mitte põhitööna ehk püsiva sissetuleku allikana. Aga nagu ma ütlesin, ministeerium on jäigalt kontrollinud, kas isikute ring ja väljamaksed vastavad tegelikkusele. Olen palunud ministeeriumi siseauditi käigus üle vaadata, kas on vaja kohaldada lisameetmeid. Nende asjaolude pinnalt tuleb hinnata, kas on vajadust pöörduda Maksu- ja Tolliameti poole täiendavaks kontrolliks. Kui selleks peaks tekkima vajadus, siis me seda kindlasti teeme. Ma rõhutan aga veel kord: konkurss toimus objektiivsete kriteeriumide alusel. Tunnihindad olid sellised, et võitjaks tunnistati kaks nimetatud pakkumist.

13:16 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:16 Justiitsministeeriumi lepingud

13:17 Esimees Eiki Nestor

Nüüd Kalle Laaneti küsimus justiitsminister Urmas Reinsalule. Kalle Laanet, palun!

13:17 Kalle Laanet

Aitäh, hea esimees! Kuna te tulite eilses "Foorumis" välja üleskutsega, et kuni 1. märtsini peaksid poliitikud olema võimalikult leebed, väga teravaks ei minda, siis ma katsungi küsida hästi leebelt. See on seesama teema, millega Artur Talvik alustas. Kuidas toimub Justiitsministeeriumis enne lepingu sõlmimist teise osapoole tausta uurimine ja millistele kriteeriumidele peab juriidilise isiku esindaja vastama? Kui näituseks avaliku teenistuse seaduse järgi peab ametnik olema väga kõrbeliste omadustega, siis milline on Justiitsministeeriumi seisukoht eraõigusliku juriidilise isiku omaduste suhtes? Kas nad võivad olla sellised, nagu jumal juhatab, või võiks ikkagi vaadata asja sisuliselt?

13:17 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Kõigepealt aitäh selle leebuse eest! Ma tahtsin aga öelda seda, et konkursil kvalifitseerumise eeldused on järgmised: tähtaegne taotluse esitamine, registreeritus Eesti registris, taotluses nõutud andmete esitamine, õigusnõustajate vastav kvalifikatsioon ja piisav kogemus. Taotluse esitaja suhtes ei tohi

taotluse esitamise päeva seisuga olla algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust, st ta ei tohi olla pankrotis, ning ta peab andma kinnituse vastava kliendihaldustarkvara olemasolu kohta. Kindlasti esitab avalik teenistus isikule terve hulga kõrgemaid nõudeid. Kõnealuse juhtumi puhul ma rõhutan, et konkreetse, pakkumise võitnud äriühingu osaniku puhul on tegemist tsiviilõigusliku suhtega, kus osutatakse ühte konkreetset teenust, millele on hulk formaalseid nõudeid. Ministeerium on kuulutanud välja konkursi ning tunnistanud ühe pakkuja võitjaks objektiivsetest asjaoludest lähtudes ja nõuetekohaselt. Nii tulebki seda käsitleda. Selle eraõigusliku teenuseosutaja puhul ei ole kuidagi tegemist mingisuguse spetsiifilise tunnustus- või austusavaldusega eriliselt privilegeeritud isikule.

13:19 Esimees Eiki Nestor

Kalle Laanet, täpsustav küsimus, palun!

13:19 Kalle Laanet

Aitäh! Ma saan aru, et see ei ole tõesti austusavaldus, aga see tundub millegipärast siiski nagu kummardus oma erakonna liikme poole. Ikkagi, see taust. Kui isik on 44 hagimenetlusest kõik vaidlustanud, kui ta on juba varem oma lepingupartneritele võlgu ligi 5 miljonit eurot, aga nüüd osutub Justiitsministeeriumi lepinguliseks partneriks tasuta õigusabi andmisel, siis kuidas see kõik mõjutab Justiitsministeeriumi mainet?

13:19 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Justiitsministeeriumi ülesanne on kindlasti tagada hoolsuskohustus selle üle, et avalikest vahenditest makstav toetus konkreetse teenuse osutamise eest oleks sihtotstarbekohane. Selle üle, veel kord rõhutan, me teeme järelkontrolli. Igakuine toetus makstakse välja pärast seda, kui konkreetne teenus on osutatud. Kui selleks on mingisugune alus, näiteks lepingu täitmises ilmnevad olulised rikkumised, siis Justiitsministeerium kindlasti seda kaalub ja sellisel juhul lõpetab lepingu.

13:20 Esimees Eiki Nestor

Hanno Pevkur, palun!

13:20 Hanno Pevkur

Aitäh! Hea minister! Jätkates sama teemat, kuidas te justiitsministrina hindate seda, et nende inimeste palk, kes seal tasuta õigusabi pakuvad, oli sadades eurodes? Vähemalt nii on deklareeritud – maksuameti väljavõtetest, majandusaasta aruannetest või kust tahes on need täpsed andmed võetud. Kuidas teile tundub, kas selle raha eest on võimalik pakkuda kvaliteetset õigusabi inimestele, kes saavad kuutasuna 500–600 eurot palka? Kuidas te justiitsministrina vaatate sellise õigusabi kvaliteedi peale? Te ütlete küll, et rahuloluindeks on ligi 90%, aga ikkagi, kas te ise oleksite valmis minema nende juristide juurde õigusabi saama? Eelkõige vastake aga sellele, kuidas te juristina hindate, kas see palk – vähemalt see, mida deklareeritakse – ja väidetav inimeste hulk, mis ei vasta tegelikkusele, on adekvaatne.

13:21 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Kuna selle õigusabiteenuse rakendumine oli selline, nagu ma enne kirjeldasin – igal nädalal tuleb mitusada inimest juurde, kuivõrd ühiskonnas saadakse teadlikumaks selle teenuse olemasolust –, siis loomulikult ei olnud need isikud rakendatud püsikohaga nõustajatena. See üleminekufaas, ma kujutan ette, oli selline. Selline on selgitus, mis minule esitati, kui ma sellele tähelepanu juhtisin. Nagu ma rõhutasin, ma olen palunud ka ministeeriumi siseauditi käigus hinnata neid asjaolusid, mis on avalikkuseski käsitlemist leidnud, ning vajaduse korral juhtida sellele ka Maksu- ja Tolliameti tähelepanu. Kindlasti on riigiasutusel hoolsuskohustus ja ma pean seda igati loogiliseks. Mis puudutab nüüd seda, mis tasemega see õigusabi on, siis jah, keskmiselt on advokaaditeenuse tunnihind 130 eurot pluss käibemaks. Riik maksab selle õigusnõustamise puhul ühe nõustamistunni eest ilma käibemaksuta 33 eurot. Põhimõte on selline, et kaks esimest tundi on tasuta ja järgmiste tundide eest rakendub ka omaosaluse, omafinantseeringu määr.

13:22 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:22 Põllumajandustootjatele ikalduskahjude hüvitamisest

13:22 Esimees Eiki Nestor

Arno Sild, küsimus peaminister Jüri Ratasele, palun!

13:22 Arno Sild

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud peaminister! Me teame, et Euroopa Liit eraldas teatud summasid põllumajandustootjate ikalduskahjude hüvitamiseks osale riikidele, sh Eestile, minu teada oli see summa 1 200 000 eurot. Maaelukomisjoni koosolekul ei osanud aga Maaeluministeeriumi esindaja vastata sellele küsimusele, kas reglemendi järgi võib Vabariigi Valitsus lisada sellele sama summa juurde. Kas seda eraldatakse või ei eraldata? Kas nüüdseks on selgunud, kuidas sellega siis on?

13:23 Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu selle küsimuse eest! Tõesti, seoses erakorraliste ilmastikuoludega eelmise aasta saagikoristusperioodil pöördusid Balti riigid ja Soome sügisel Euroopa Komisjoni poole, nagu te isegi mainisite, erakorralise toetuse saamiseks. Ka mina tegin isikliku palvekirja ja toetasin seda pöördumist. Eestis jäi eelmisel aastal ebasoodsate ilmastikuolude tõttu koristamata 15% põllukultuuride pinnast, kõige rohkem hetkehinnangul põlduba, seda 69% pinnast, hernest 55% pinnast, avamaaköögivilja 27%, kartulit 21% ja teravilja 8% pinnast. Teil on õigus, pärast liikmesriikidelt lisaandmete küsimist ja nende andmete analüüsimist eraldas Euroopa Komisjon tõesti selle aasta jaanuaris neljale riigile erakorralist toetust, kokku 15 miljonit eurot. Sellest 9,1 miljonit läks Leedule, 3,5 miljonit Lätile ja 1,3 miljonit Eestile ning 1,1 miljonit eurot Soomele. Vahendite jagamisel on Euroopa Komisjon arvesse võtnud, kui palju jäi eri riikides sel aastal sademete ja liigniiskuse tõttu talivilja külvamata. Vastus teie küsimusele: iga liikmesriik võib juurde maksta 100% toetust, Eesti puhul tähendaks see *circa* 1,3 miljonit eurot. Jah, võib maksta. Ma tean seda, et Maaeluministeerium valmistab praegu ette vastavat taotlust raha eraldamiseks reservist ja nende hinnangul jääb selle maht alla miljoni euro.

13:25 Esimees Eiki Nestor

Arno Sild, palun täpsustav küsimus!

13:25 Arno Sild

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Põllumeeste hulgas on arvamine, et seda jagatakse ainult neile, kes halbade ilmastikutingimuste tõttu ei suutnud täita eelmise aasta talivilja külviplaani. Kas seda jagatakse ainult nendele või võetakse arvesse ka teiste põllumajandustootjate vajadusi seoses ilmastikutingimustega?

13:26 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh selle küsimuse eest! Olen täna sellel teemal vestelnud ka maaeluministriga. Küsisin temalt, nagu teiegi küsite, kuidas täpselt ja millele seda toetust küsida saab. Tõesti, nagu ma eelmisele küsimusele vastates ütlesin, liikmesriikidele on antud õigus lisada omalt poolt toetusele 100%. Toetus on aga suunatud kitsale osale sektorist spetsiifilise probleemi lahendamiseks. Minu teada valmistub Maaeluministeerium praegu tegema ettepanekut, et riigi osa lisamise asemel toetataks kartuli- ja köögiviljakasvatajaid, kes on kannatanud kahju, kuna halbade ilmastikuolude tõttu jäi neil saak koristamata.

13:27 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:27 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Väga austatud peaminister! Osa põllumehi on nõrдинud sellepärast, et need, kes pingutasid ja proovisid saaki ära koristada, hävisid sõna otseses mõttes, sest odavam oluks saak põllule jätta ja mitte seda koristada. Nüüd tuleb välja, et neile, kes saaki ei koristanud, makstakse justkui preemiat. Kas see on ebaõiglane või mitte? On ka arvatud, et Eesti jooksis seekord lati alt läbi ja see toetus, mis võrreldes kas või leedukate omaga on seitse või kaheksa korda väiksem, ei ole tegelikult

kandnud vilja. Küsimus konkreetselt teile: kui maaeluminister on saatnud reservitaotluse, siis kas teie peaministrina toetate reservist eraldamist või mitte?

13:27 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Selle lati alt läbijooksmise kohta, ma olen täiesti kindel, et nendel toetustel, mille suuruse ma Riigikogu liikme härra Arno Silla küsimusele vastates ette lugesin, olid kindlad karakteristikud, mille alusel neid maksti. Rahaliselt, kui te hindate Eestit ja Leedut, siis summad on erinevad, Eesti kahjuks. Kui te võrdlete aga näiteks Eestit ja Soomet, siis Eesti sai toetust rohkem. Kindlasti see ei olnud numbriline, ma mõtlen eelarvenumbriline, vaid seal olid teatud karakteristikud.

Nüüd vastan teie küsimusele, kas ma pean õigeks, et Eesti riik lisaks sinna toetuseraha juurde. Nagu ma ütlesin, Maaeluministeerium valmistab praegu ette reservist raha eraldamise taotlust ja minu teada jääb selle maht nende hinnangul alla ühe miljoni euro. Valitsus teeb oma otsuseid kindlasti kollegiaalselt ja konsensuslikult. Isiklikult arvan, et seda võimalust, mille Euroopa Komisjon on liikmesriikidele andnud, tuleks kasutada. Ma ei tea täpselt, mida teeb Läti, Leedu või Soome valitsus, kuigi usun, et ka selle on Maaeluministeerium juba välja selgitanud. Mina pean õigeks, et kui meil on vähegi võimekust ja jõudu, siis tuleks seda tugevasti kaaluda. Nii et ma toetan seda põhimõtet.

13:29 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:29 Erakondade rahastamine

13:29 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammase küsimus justiitsminister Urmas Reinsalule. Palun, Andres Ammas!

13:29 Andres Ammas

Lugupeetav esimees! Lugupeetav minister! Teie koalitsioonileppes on kokku lepitud, et valitsus suurendab erakondade rahastamise läbipaistvust ja tugevdab järelevalvet. Vastutus selle ülesande täitmise eest on pandud teile. Palun kirjeldage, kuidas teil on selle ülesande täitmine edenenud! Kas töö käib? Kes neid ettepanekuid ette valmistab? Milliseid ettepanekuid kaalutakse? Kas te olete neid juba valitsusele esitanud või kavatsete lähiajal esitada?

13:30 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Jaa, Justiitsministeerium teeb selle kallal tööd ja kindlasti lähemas tulevikus ma tutvustan meie ettepanekuid valitsusele. Ma ei salga ka seda, et mõningad neist ettepanekutest tegelikult kattuvad sellega, mis on kirjas poliitilise süsteemi analüüsi dokumendis, mille Justiitsministeerium on esitanud parlamendi põhiseaduskomisjonile. Kui me räägime erakondade rahastamise järelevalvest, siis kindlasti on hästi oluline see, et Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjonil oleks piisavad menetluslikud tööriistad tagamaks läbipaistvate ja õiglaste lahenditeni jõudmist. Üks oluline asi või ettepanek, mida minu hinnangul oleks asjakohane kaaluda, on juriidiliste isikute puhul sunniraha määra tõstmine. Teine küsimuste ring, mida Justiitsministeerium samuti analüüsib, puudutab teemat, mis on seotud valimiskampaaniate mahu piiramisega. Ma loodan selle aasta kevadel tutvustada oma ettepanekuid kõigepealt valitsusele ja seejärel loomulikult põhiseaduskomisjonile. Mõningad poliitilist süsteemi puudutavad ettepanekud on juba praegu parlamendi põhiseaduskomisjonis. Ma pean kindlasti oluliseks, et läbirääkimised kulgeksid sellises vaimus, kus otsitaks konsensusplatvormi. Praegu on arutelu all poliitilise välireklaami ja valimisringkondade reguleerimise küsimus. Ma toon aga kindlasti juurde mõned ettepanekud, mille puhul ma loodan heatahtlikku ja tõsist analüüsi parlamendis.

13:32 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

13:32 Andres Ammas

Täpsustan. Härra minister, milliseid probleeme te näete praegu erakondade rahastamise läbipaistvuses?

13:32 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Ma arvan, et erakondade rahastamise läbipaistvuse puhul on keskne küsimus ennekõike see, kas meie järelevalvesüsteem toimib lünkadeta. Kui me vaatame OECD 2015. aasta soovitusi, siis need näevad võimaliku kaalumiskohana just nimelt järelevalvesüsteemi tõhustamist. OECD pakkus tegelikult välja ka selle, et järelevalvepädevuse võiks osaliselt anda Riigikontrollile. Eesti on poliitilises arutelus valinud teise tee ja meil on rahastamise järelevalveks loodud eraldi komisjon. Kui me meenutame aega enne seda, siis mingil perioodil polnud üldse niisugust järelevalveorganit, teatud aja täitis seda rolli parlamendi korruptsioonivastaste küsimuste erikomisjon. Ma arvan, et asi peaks ka näima õiglane. Probleem oli selles, et poliitikute puhul, kes pidanuks selle süsteemi üle järelevalvet teostama, tekkis teatud määral niisugune personaalunioon. Selles mõttes ma arvan, et on oluline tagada ennekõike järelevalveorgani sõltumatus ning teiseks see, et ta saaks realiseerida üldeesmärki: saaks määrata sanktsioone ning saavutaks läbipaistva ja tõese lahendini jõudmise.

13:33 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:33 Martin Helme

Aitäh, lugupeetud spiiker! Lugupeetud minister! See, mis te räägite, tõstab mul juuksed peas püsti. See on väga klassikaline vasakpoolne arusaamine aina suuremast-paksemast riigist ja suuremast-paksemast vennast. Praegu on rahastamise järelevalve komisjoni pädevuses kontrollida erakondade sissetulekuid, kuid sellest hoolimata nõuab ta regulaarselt erakondadelt ka igasuguseid materjale väljaminekute kohta. See ei peaks üldse nende pädevus olema. Muu hulgas me teame seda, kuidas Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjon on väga kategooriliselt nõudnud üldse asjassepuutumatutelt isikutelt pangaväljavõtteid, näiteks SA-lt Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks, keda käsitletakse mingil põhjusel ka justkui parteid. Kindlasti on Eestis võimalik erakondade rahastamist lihtsalt summana riigieelarvest vähendada. Kindlasti on võimalik kontrollida seda, et omavalitsused või riik seda raha ei kulutaks. Ma väga soovitan mitte minna seda teed, et me hakkame ...

13:34 Esimees Eiki Nestor

Küsimus palun!

13:34 Martin Helme

Ma küsiks nii: kas te olete nõus sellega, et ei tohi luua veel ühte organisatsiooni, kellel oleks erakondadega tegelemisel uurimisorgani õigused?

13:35 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Oi, see, mida te puudutasite, on väga ulatuslik teemade ring. Küsimus on jagatud tõendamiskoormise rakendamises. Ehk kui me vaatame näiteks New Yorgis vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastast konventsiooni, siis see näeb muu hulgas ette näiteks võimaluse lepingu tasemel seadustada ametiisikute kohustuse tõendada oma vara päritolu. Nad peavad tõendama, kust nende varad õigupoolest pärit on. Eesti ei ole seda normi kohaldanud, aga ma arvan, et ministeerium kaalub praegu tõsiselt seda kui läbipaistvuse ühte elementi. Kindlasti oleks demokraatlikus õigusriigis mõeldamatu, et järelevalveorgan võtab endale ülesandeks hakata hindama erakondade väljaminekuid või mingeid sisuotsuseid. Loomulikult on poliitilises protsessis kõige tähtsam see, et on tagatud läbipaistvus. See on eeldus. Laiemalt vaadates on kogu järelevalve ülesanne demokraatlikus ühiskonnas tagada esiteks läbipaistvus ja teiseks võrdsed võimalused. Et ei oleks nõnda, et on küll formaalsed reeglid, nagu on näiteks jalgpallis, aga võidavad need, kes reegleid rikuvad. See on demokraatlikule süsteemile äärmiselt ohtlik. Need on kaks lähtekohta, millest tuleb juhinduda. Mingit suure venna asja siin kindlasti kavas teha ei ole. Avalik võim on suurem ohuallikas, järelikult siin peavad olema kehtestatud täiendavad nõuded võrreldes ükskõik millise muu inimtegevusega.

13:36 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:36 Eesti Vabariigi maksumaksja raha suunamine Keskerakonnale sobivasse uudisruumi

13:36 Esimees Eiki Nestor

Eerik-Niiles Kross küsib peaminister Jüri Rataselt. Palun!

13:36 Eerik-Niiles Kross

Hea juhataja! Hea peaminister! Me oleme siin korduvalt rääkinud PBK-st ja sealt ostetud saadetest, eriti Tallinna linna raha eest ostetud saadetest. Minu küsimus on natukese laiem, see ei puuduta otseselt neid saateid, vaid üldist printsiipi. Mind huvitab, kas te põhimõtteliselt nõustute sellise seisukohaga, et avalike vahendite eest ostetud meediasisu ehk saated peaksid vastama avalik-õiguslikule meediale kehtestatud nõuetele, mis on sätestatud Eesti Rahvusringhäälingu seaduse §-s 6. Näiteks, saated peavad olema tasakaalustatud, peab olema avalik huvi, peab olema kontrollitud uudis jne – need põhimõtted on seaduses kirjas. Kas sellised nõuded peaksid laienema ka nendele saadetele, mida ostetakse avalike vahendite eest näiteks kommertsmeediast? Kas sel juhul, kui te olete üldiselt selle printsiibiga nõus, võiks teie valitsus toetada vastavat seaduseelnõu, kus me prooviksime selle kõik kuidagi kirja panna kas rahvusringhäälingu seadusesse või miks mitte riigihangete seadusesse, et oleks selge?

13:38 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Loomulikult ma toetan seaduse täitmist. Ma arvan, et sellised printsiibid, et uudis ükskõik missuguses meediumis peab olema a) tasakaalustatud, b) ei tohi kanda ühe, teise või kolmanda erakonna poliitilist reklaami, c) peab olema vajalik info vaatajale või kuulajale, et ta teaks, mis toimub ühes, teises või kolmandas omavalitsuses, ongi loomulikult igasuguse meediaruumi või meediasisu ostmise peamine, esmane eesmärk. Olgu see raadiouudis – ma tean seda, et Tallinn tellib uudiseid näiteks Kuku raadiost, mis on eraraadio – või mõni muu. Uudised peavad tõesti informeerima kuulajat või vaatajat selles omavalitsuses tehtavatest tegevustest kommunaalvaldkonnas, haridusvaldkonnas, sotsiaalvaldkonnas jne. Nii et ma arvan, et selline lähenemine on väga mõistlik. Ma tahan veel öelda, et see diskussioon, mille kohta te ütlesite oma küsimuses, et me oleme seda pidanud päris tublisti siin saalis, on olnud väga vajalik. Kindlasti ma ei pea seda kuidagi vähetähtsaks. Me oleme püüdnud selle keskustelu raames liikuda rohkem ühise arusaama poole. Ma loodan, et see õnnestub.

13:39 Esimees Eiki Nestor

Eerik-Niiles Kross, täpsustav küsimus, palun!

13:39 Eerik-Niiles Kross

Tegelikult peaminister enam-vähem vastas küsimusele. Kordan siis oma küsimuse viimast osa. Praegu ei ole seda printsiipi tegelikult seaduses kirjas. Seaduse vaim seda loomulikult ütleb, aga seaduses otsesõnu kirjas ei ole. Kui me tuleme sellise eelnõuga välja, siis kas te peate loogiliseks selle toetamist?

13:40 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! See on muidugi juba päris suur edasimineku, kui härra Kross ütleb, et vastuses oli natukene juba vastust sees. Täna selle komplimendi eest! See ei ole ju vähetähtis. Ma vastasin enne teie ees istuva Riigikogu liikme härra Kruuse küsimusele, kas Vabariigi Valitsus toetab, kui tehakse reservitaotlus. Teie küsimus oli, kas Vabariigi Valitsus toetab, kui te tulete välja mingisuguse seadusliku initsiatiivi või eelnõuga. Nagu te teate, siis Eesti Vabariigi valitsus ei ole selline, et laua taga on üks inimene, kes ütleb: nii see on ja nii see läheb. Ma ütlesin eelnevale küsijale ja ütlen ka teile, et minu arvates on see arutelu väärt. Nagu ma teie esimesele küsimusele vastates ütlesin, ma ei näe siin mitte mingisugust ebaloogilisust. See on igasuguse, ütleme, avaliku sektori rahastuse eest ostetava reklaami/sõnumi kohaleviimise või saate tellimise alus. Kui me oleme teiega PBK üle arutlenud, siis te olete küsinud, miks me toome siia sisse riigiameteid, aga teatud juhtudel ja selle näite puhul tuleb just tuua. Ma arvan, et Päästeameti põhiline eeldus ja soov on olnud, et info jõuaks kuulajani, et see oleks sisuline ja kuulaja sooviks seda kuulata. Saateid on tellinud ka Maanteeamet, Tarbijakaitseamet ja politseiamet.

13:41 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:41 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister! Ka teie eelmisi PBK-teemalisi vastuseid kuulates – mõnel teisel päeval – jäi mulje, et te üritate väga selgelt rõhutada seda, et informeerimises ei ole midagi halba. Minu arust ükski oponent ei olegi kritiseerinud informeerimise taset. Kas te saate aga ikkagi aru sellest, et kui ühe erakonna kontrolli all olev linnavalitsus tellib maksumaksja raha eest saateid, mille sisu ei lähe väga selgelt kokku Eesti Vabariigi üldise julgeoleku- ja muu maailmapildi arusaamaga, siis see on probleem? See, millele härra Kross viitas, tähendaks seadusmuudatust, mis aitaks teil seda probleemi lahendada, kusjuures ma arvan, et Tallinna nõukogu esimehena te just peaksite ja saaksitegi seda probleemi lahendada.

13:42 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma ei tea, kas te ei tahtnud kuulata või ei kuulanud minu vastust härra Krossile, aga täpselt seda ma ütlesin, et minu arvates see on õige aluspõhimõte. See on punkt üks. Punkt kaks, te kasutate väga jõulist ja reljeefset väljendusviisi, kui te ütlete, et üks omavalitsus on ühe erakonna kontrolli all. Ma arvan, et seda ei saa kunagi väita. Omavalitsusi, kas valla- või linnavalitsusi formeeritakse alati valimiste tulemuse järgi, st missuguseid erakondi, üksikkandidaate või nimekirju on toetatud. Tõsi, pealinnas on hästi pikalt ja tugevasti toetatud Keskerakonda. Mul on selle üle loomulikult väga hea meel. Ilmselt on sellel erakonnal siis olnud ette näidata tulemusi linna elukeskkonna paremaks muutmisel, reaalseid tulevikuvisiioone, mida Tallinna elanikud soovivad näha ja kuulda. Kui väita, et keegi on kuidagi kuritarvitanud avalikku raha, siis minu meelest on riigis olemas selleks täiesti volitatud uurimisinstantid, kes peavadki seda uurima.

13:43 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:43 Õiguskaitse osutamine

13:44 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme küsib justiitsminister Urmas Reinsalult. Palun!

13:44 Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Härra minister! Ma jätkan sisuliselt sealt, kust härra Laanet ja härra Talvik juba alustasid, ehk Artur Fjodorovi kaasusest. Hiljuti me avaldasime umbusaldust majandus- ja kommunikatsiooniminister Kadri Simsonile. Üks põhjus oli see, et ta oli olnud läbirääkimiste juures, kui otsustati, et kasusaajate ringi satuvad ka tema lähedased ja erakonnakaaslased. Nüüd, ma ütlesin, et see kaasus, mida me täna oleme arutanud, on oluliselt rängem, sest tegemist on maksuvõlglasega, inimesega, kellel on pidevad kohtuprotsessid. Andres Ammase küsimusele vastates te ütlesite, et avalikule sektorile kehtivad hoopis teised nõudmised kui erasektorile. Kas te ei arva, et teie vastus Andres Ammase küsimusele näitab väga selgelt, et te peaksite kiiremas korras selle lepingu üle vaatama ...

13:45 Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

13:45 Mart Helme

... ja selle konkreetse isikuga, kes võib-olla ei osuta küll otseselt justiitsabi, aga teenib kasumit, leping lõpetada?

13:45 Esimees Eiki Nestor

Aitäh küsimuse eest! Aeg on ammu läbi. Tänan väga!

13:45 Mart Helme

Kas te ei arva, et see leping tuleks lõpetada?

13:45 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Ma tahan rõhutada seda, et nagu ma ütlesin, olen palunud siseauditi käigus anda hinnangu, kas ministeerium on hoolsuskohustust täitnud. Seni ei ole mul põrmugi alust selles kahelda, sest osutatud 5000 teenusest ligi 700 juhul on tehtud pistelist järelkontrolli. Mis puudutab võimalikku maksude küsimust, mis siin esile kerkis, siis ma olen palunud siseauditi tegijatel ka seda hinnata. Lepingu lõpetamise alus on, nagu ma ütlesin, lepingutingimuste rikkumine. Kui lepingutingimusi on rikutud, siis ministeerium kindlasti sellekohaseid samme astub. Mul ei ole siin mingit kahemõttelist hoiakut. Mis puudutab aga avaliku sektori ja erasektori küsimusi, siis tõsiasi on see, et ma ei võta niisugustes küsimustes mingit moraalse kaitse platvormi, kuid rõhutan veel kord, et tegemist on eraõigusliku isikuga, kes väga selgetel alustel korraldatud konkursi võitjana osutab konkreetset eraõiguslikku teenust, mille eest ministeerium tasub pärast seda, kui see on osutatud. Meil oli kaalumisel tegelikult ka teine, alternatiivne skeem. Arutasime, kas võiks palgata riigiametnikud, kes osutaksid õigusabi konkreetsetes maakonnakeskustes. Arvestades aga üldist loogikat ja praegust avaliku sektori vähendamist, me seda teed valida ei soovinud.

13:47 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, täpsustav küsimus, palun!

13:47 Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud minister! Ajakirjanduses ilmunud andmete kohaselt on see konkreetne firma osutanud teenust vähem, kui lepingulised tingimused ette näevad, nii rahaliselt kui ka kaasuslikult. See tähendab sisuliselt seda, et lepingut ei ole täidetud sel määral ja sellises mahus, nagu on ette nähtud. See on asja üks pool. Teine pool on see, et tegemist on teie erakonnakaaslasega. Kas te ei arva, et kui te niisugust praktikat viljelete, siis heidab see varju kogu teie erakonnale ja ka teile kui erakonna ühele juhtfiguurile?

13:47 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Tähendab, millist praktikat? Ma rõhutan veel kord: see konkurss korraldati objektiivsetel alustel. Nagu ma ütlesin, konkursil osaleja, kes kaotas, vaidlustas selle kohtus. Kohus ei näinud mingit alust, et konkurssi kuidagipidi vaidlustada. Te viitasite enne, otsekui oleks olnud mingi osalemine eelnevas asjade kokkuleppimises või jagamises. Ei, minul sellega mingisugust vahetut puutumust ei olnud. Isiklikult sain konkursi tulemusest teada pärast, kui see oli toimunud.

Küsimus selle kohta, kas on mõistlik teha siin mingeid põhimõttelisi muudatusi. Nagu ma ütlesin, olen palunud teha selles valdkonnas siseauditi. Lepingus on väga selged alused, mille põhjal saab selle lõpetada. Te ütlesite, et teenust on osutatud vähem. Teenusele on meil kehtestatud rahaline ülempiir, st me ei saa kulutada rohkem, kui riigieelarves on selleks teenuseks ette nähtud. Teenust osutatakse kuni ülempiiri saavutamiseni, kui on inimesi, kes soovivad õigusabi saada. Kahtlemata on õigusnõustamise projekt alles käivitusfaasis, küllap seetõttu on ka vähem inimesi olnud sellest teadlikud ja soovinud seda kasutada. Isikuteriing on olnud, jah, esimesel käivitamisaastal allpool ette nähtud maksimummäära. Kui klientide hulk kasvab, siis maksab ministeerium välja ka konkreetsete juhtumite põhiselt rohkem raha, see on mehaanilises korrelatsioonis.

13:49 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:49 Martin Helme

Aitäh! Härra minister, teie isiklik puutumus on allkiri sellele lepingul. Ma ütleks, et minu jaoks on see ikkagi viide sellele, et on täidetud kõik konkursi tingimused. Kui isegi Justiitsministeerium ei suuda asju korraldada niimoodi, et juriidiliselt on kõik korrektne, siis oleks ka päris plass. See aga, et juriidiliselt on

kõik korrektne, ei võta meilt praegu ära probleemi, et eetiliselt on asi väga ebakorrekne. Tegemist on teie erakonnakaaslasega, kellel on väga halb maine ja majanduskäitumismuster. Mul on küsimus: kas teid üldse ei huvitanud? Kas keegi üldse kunagi seda asja ei vaata, millisel juhul on probleem sellesama hoolsuskohustusega juba konkursi tegemise ajal, või leiti, et kui juriidiliselt on kõik korrektne, siis ühe inimese väga halb maine ei ole probleem? Kumb variant on? Minu meelest ei ole kumbki tegelikult aktsepteeritav.

13:50 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Kindlasti ministeerium hoolsuskohustust ilmutas ja kontrollis enne esimese makse tegemist põhjalikult kuludokumente, tõendeid, rendilepinguid, maaklerilepinguid, tuvastamaks, et teenuse osutamine on ette valmistatud ning seda on võimalik ka reaalselt osutada. Projekti käivitamisel külastas ministeeriumi esindaja ka kõiki nõustamispunkte ja tegi ka n-ö kontrollpäringu. Kontrolliti ka nõustajatega sõlmitud lepinguid ja kliendihaldusprogrammi olemasolu, mille kaudu saab kontrollida teenuse osutamise fakti. Kui riik ostab mingit konkreetset teenust ja on eelnevalt korraldanud konkursi, siis lasub riigil kindlasti ka hoolsuskohustus, st ta peab kontrollima, et ta seda teenust tegelikult saab ega maksa asja eest, mida ta ei ole saanud. Riik peab saama vastava kvaliteediga ja vastavas mahus teenust asemele. See on põhiküsimus. Ja hoolsuskohustust ministeerium täitis. Kui küsida, kas konkursi tingimustes oli alust, mis lubanuks jätta konkursi tulemused välja kuulutamata – te viitasite osaniku mainele –, siis seda kriteeriumides ei olnud. Veel kord rõhutan: tegemist on eraõigusliku lepinguga konkreetse teenuse osutamiseks.

13:52 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:52 KOV-ide järelevalve Justiitsministeeriumis

13:52 Esimees Eiki Nestor

Jüri Adamsi küsimus justiitsminister Urmas Reinsalule. Jüri Adams, palun!

13:52 Jüri Adams

Härra minister! Uue aastaga, kui kadusid maavalitsused ja maavanemad, kadus ka maavanema järelevalve omavalitsuse üksuste üle. Seaduses oli kirjas, et uue järelevalvega hakkab tegelema Justiitsministeerium, mitte minister. Mulle ei ole kunagi arusaadav olnud, kuidas saab haldusõiguses olla nii, et n-ö ühe mehe ülesannet hakata täitma terve ministeerium. Kuidas see on nüüd käivitunud? Kas teil on ametnik, kes siis seda konkreetset teebki? Mis on selle ametniku nimi? Kuidas ta on oma tööd korraldanud?

13:53 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! See kuulub ministeeriumi töövaldkonda, selleks on muudetud ka ministeeriumi põhimäärust. Justiitshalduspoliitika valdkonnas on eraldi nõunik, kes keskselt neid asju menetleb ja loomulikult kaasab valdkonnast olenevalt ka teisi spetsialiste või teiste ministeeriumide ametnikke. Kokku tuli meile selle järelevalvega seoses üle pooleliolevaid kohtuasju, mis olid käivitunud juba maavalitsustes, ligi 30. Ma olin isegi veidike üllatunud, et see maht oli üle riigi sellises suurusjärgus. Ministeerium võttis nende asjade puhul seniste maavalitsuste või maavanemate töö üle. Me oleme saanud selle aasta jooksul ka päringuid, küsimusi, kus palutakse kas menetlust algatada või kaaluda. Neid me analüüsime. Hetkel on meie poole pöördunud muu hulgas mitmest omavalitsusest, asjades, mis puudutavad volikogu komisjonide küsimust. Tahetakse teada, kas siin oleks ka ministeeriumil põhjust oma järelevalvefunktsiooni täita. Praegu me seda kõike analüüsime.

13:54 Esimees Eiki Nestor

Jüri Adams, palun!

13:54 Jüri Adams

See volikogu komisjonide küsimus on muidugi aktuaalne, sest vähemalt Tartu Ringkonnakohus tegi ühe fantastilise otsuse: komisjonide asi on ainult volikogu siseasi. Sama hästi võiks volikogu enamus näiteks otsustada, et ei lase ebameeldivat liiget volikogu koosolekule. Ma ei ole aga tähele pannud, et ministeerium oleks avaldanud teadaande selle kohta, kes on see järelevalveametnik ning mis on tema meiliaadress ja telefoninumber. Kas tema kirjutab ise paberitele alla või kirjutate teie tema asemel?

13:54 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Ei, see on ikkagi esindusõigus, st konkreetne nõunik teostab seda funktsiooni meie ministeeriumi nimel, lähtudes oma tööjuhendis paika pandud põhimõtetest. Ma ei saa öelda, et me oleksime sellest mingit saladust teinud, aga ma arvan, et kui rahvaesinduse saalis kõlab mingi osundus, et sellest tuleks laiemalt teavitada, siis ma võtan kindlasti selle tähelepaneku kaasa ja juhin sellele tähelepanu. Moel või teisel on erinevad inimesed jõudnud küll ministeeriumi juurde, seega täielikku teadmatust pole selle funktsiooni ülekandmise puhul olnud, aga ega täiendav teavitamine inimeste õigustest ei tee kunagi halba. Milline see moodus on, eks me mõtleme.

13:55 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:55 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Palun, kas te selgitaksite, millised on järelevalve meetodid? Kui haldusreformi käigus maavalitsuste kaotamise seadust menetleti, siis toodi kõige suuremaks plussiks, miks peaks järelevalve olema kohapeal, seda, et seal tuntakse kohalikke olusid ja probleemiasetusi ning võib-olla saadakse ka lahendustest paremini aru. Nüüd ma saan aru, et kogu see järelevalve temaatika tsentraliseeriti ministeeriumidesse, nii et see ongi kuni viie ametniku haldusalas. Aga Eesti on natukene suurem kui viis maakonda või viis omaavalitsust. Kuidas on teil töö korraldatud? Kui palju te käite kohapeal ja tutvute inimeste ja eluoluga? Vastuvõetud aktid on loomulikult kättesaadavad, aga tahaks teada ka nende tagamaid, miks on ühte- või teistmoodi otsustatud.

13:56 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! See on täiendav avaliku huvi funktsioon, ma ütlen ausalt. See ei ole üles ehitatud mingisuguse analoogia põhjal, näiteks presidendi väljakuulutuspädevuse analoogiana, mis tähendab seda, et kõik seadused lähevad presidendile ja ta kontrollib need üle. Ma ei eita seda, et meil ei ole ambitsiooni tutvuda kõigi kohaliku omavalitsuse üksikaktidega – arvestades, et neid on massiliselt – ja siis neid hinnata. Riigi üldine õiguskaitsemehhanism on üles ehitatud sellisena, et kui on olemas huvitatud isik, kes tunneb, et tema õigusi rikutakse, siis ta pöördub halduskohtusse. Selline on põhimõte. Teiseks, nagu te õigesti ütlesite, järelevalve eri tahud on ministeeriumide vahel jagatud. Justiitsministeeriumi tehtaval üksikakti järelevalvel on, võiks öelda, avalikku huvi toetav funktsioon. Kindlasti me tegutseme selle käigus nii, et kui on tekkinud kahtlus või on kaebus, millel võiksid olla sellised tehiolud, et võiks kaaluda asja algatamist, siis me küsime kindlasti kohalikult omavalitsuselt selgitust, nagu seadus ette näeb. Kui selgitusest ei piisa, siis saab Justiitsministeerium teha ettepaneku viia konkreetne üksikakt seadusega kooskõlla. Juhul kui seda ei täideta, on ministeeriumil õigus pöörduda halduskohtusse.

13:58 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, peaminister Jüri Ratas! Aitäh, justiitsminister Urmas Reinsalu! Aitäh, välisminister Sven Mikser! Infotund on lõppenud.